

LUBUSKI WOJEWÓDZKI KONSERWATOR ZABYTKÓW
Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Zielonej Górze
ul. Kopernika 1, 65-063 Zielona Góra
tel. (68) 324 73 90, 324 74 11 fax (68) 325 37 45
www.lwkz.pl e-mail: sekretariat.zgora@lwkgz.pl

Zielona Góra, 22-09-2022

ZN.5142.61.2022[mZar-11]

Gmina Żary o statusie miejskim
Rynek 1-5
68-200 Żary

D E C Y Z J A

Na podstawie art. 83 ust. 1, art. 83a ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2022 poz. 916), w związku art. 6 ust. 1 pkt 1 lit. b, art. 7 pkt 1, art. 89 pkt 2, art. 91 ust. 4 pkt 4 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2022 poz. 840), w związku z art. 96 ust. 1 i ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. 2021 poz. 247 ze zm.) oraz na podstawie art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeksu postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2021 poz. 735 ze zm.), po rozpatrzeniu wniosku z dnia 29.06.2022 r. (data wpływu 12.07.2022 r.) złożonego przez Gminę Żary o statusie miejskim, reprezentowaną przez Pana Marcina Matysika z firmy SMP Projektanci z siedzibą w Poznaniu

Lubuski Wojewódzki Konserwator Zabytków **o r z e k a**

odmówić udzielenia zezwolenia na usunięcie z terenu pasa drogowego drogi gminnej publicznej nr 104882F, usytuowanej na działkach nr ewid. 125 i 128 położonych w Żarach w ciągu ul. Bohaterów Getta oraz drogi gminnej publicznej nr 104880F, usytuowanej na działce nr ewid. 263/6 położonej w Żarach w ciągu ul. Żurawiej **drzew z gatunku:**

Lp.	Gatunek drzewa (nr wg wniosku)	Obwód pnia drzewa mierzony na wys. 130 cm [cm]	Nr ewid. działki
1.	kasztanowiec zwyczajny (6)	169	263/6
2.	jesion wyniosły (7)	281	263/6
3.	wiąz szypułkowy (10)	348	125
4.	robinia akacjowa (19)	188	125
5.	robinia akacjowa (20)	116	125
6.	klon zwyczajny (37)	203+47	128

u z a s a d n i e n i e

Wnioskiem z dnia 29.06.2022 r. (data wpływu 12.07.2022 r.) Gmina Żary o statusie miejskim (właściciel nieruchomości) reprezentowana przez Pana Marcina Matysika z firmy SMP Projektanci z siedzibą w Poznaniu wystąpiła o udzielenie zezwolenia na usunięcie drzew i krzewów rosnących na działkach nr ewid. 268, 263/6, 263/5, 125, 224/11, 224/9, 123/6, 123/4, 128, 127/2, 49/20 położonych w 3 obrębie miasta Żary. Przedmiotowe nieruchomości znajdują się w układzie przestrzennym krajobrazu wyznaczonym w decyzji o wpisie do rejestru zabytków miasta Żary (nr rejestru zabytków 71), a także na obszarze

objętym ochroną krajobrazową określoną jako teren położony w promieniu 1 km od granicy ścisłej ochrony wyznaczonej w decyzji o wpisie do rejestru zabytków zespołu urbanistyczno-krajobrazowego miasta Żary (nr rejestru zabytków 2170). Strona pismami z dnia 18.07.2022r. (data wpływu 18.07.2022 r.) i z dnia 09.09.2022 r. (data wpływu 09.09.2022 r.) uzupełniła podanie.

Dnia 22 i 24 sierpnia 2022 r. przeprowadzono oględziny w trakcie których zweryfikowano gatunki drzew i krzewów, obwody pni drzew (mierzonych na wysokości 5 cm i 130 cm), powierzchnie krzewów planowanych do usunięcia, a także oceniono zasadność ww. zamierzenia. W trakcie wizji terenowej sporządzono protokół oraz wykonano dokumentację fotograficzną. Ustalono, że do usunięcia wskazano 39 drzew (w tym drzew wielopniowych) oraz 13 grup krzewów rosnących na ww. nieruchomościach, które kolidują z planowaną inwestycją polegającą na przebudowie drogi ul. Bohaterów Getta w Żarach wraz ulicami ościennymi. Stwierdzono m.in., że kasztanowiec zwyczajny o obwodzie pnia 169 cm (nr 6 jw.) – rośnie około 1 m od jezdni, w przeszłości wykonano cięcia w koronie (drzewo ma wysokość około 10-12 m), w pniu kilka ran wgłębnych w miejscach wyciętych w przeszłości konarów. Jesion wyniosły o obwodzie pnia 281 cm (nr 7 jw.) – rośnie około 1 m od jezdni, ma wysokość około 20 m, zdrowy, w konarze gniazdo ptasie w postaci dziupli. Wiąz szypułkowy o obwodzie pnia 348 cm (nr 10 jw.) – rośnie przy chodniku, ma wysokość około 22-24 m, korona symetryczna, zabliźnione rany po obłamanych w przeszłości fragmentach konarów, wiele pędów regeneracyjnych w koronie. Robinia akacjowa o obwodzie pnia 188cm (nr 19 jw.) – rośnie na szczycie niewielkiej skarpy, około 2,5 m od chodnika i około 4,5 m od jezdni, w przeszłości poddana cięciom pielęgnacyjnym, zdrowa. Robinia akacjowa o obwodzie pnia 116 cm (nr 20 jw.) – rośnie przy krawężniku ul. Owsianej, pień lekko esowaty, zdrowa. Klon zwyczajny o obwodzie pni 203+47 cm (nr 37 jw.) – rośnie około 0,5 m od chodnika, ma dwa rozgałęzienia V-kształtne na wys. 1 m i 2 m, zdrowy. Nie stwierdzono wizualnie z poziomu gruntu występowania gatunków chronionych, ani stanowisk lęgowych tj. gniazd czy dziupli.

Wobec powyższego organ administracji postanowił skorzystać z wynikającej z postanowień art. 104 § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeksu postępowania administracyjnego (Dz. U. 2021 poz. 735 ze zm.) przesłanki wydania w pierwszej kolejności decyzji rozstrzygającej sprawę w części, w jakiej zebrane materiały i dowody pozwalają na wydanie zezwolenia. Takie zachowanie organu administracji ma ten praktyczny walor, że podmiot korzystający ze środowiska może przynajmniej w części przystąpić do realizacji planowanych zamierzeń (K. Gruszecki, Ustawa o ochronie przyrody. Komentarz, wyd. III, stan prawny: 01.09.2013 r.).

Ponadto na podstawie art. 96 ust 1 i ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko przed wydaniem niniejszej decyzji organ rozważył, czy usunięcie przedmiotowych drzew może w jakikolwiek sposób oddziaływać na obszar Natura 2000 i stwierdził, że na obszary chronione najbliższe terenowi, z którego drzewa te będą usuwane, wycinka nie ma wpływu. Stwierdzono również, że wiąz szypułkowy (nr 10 jw.) ma ona cechy pomnika przyrody, świadczą o tym: obwód pnia mierzony na wysokości 130 cm (który wynosi 348 cm), wysokość, szerokość korony, wiek, pokrój, walory przyrodnicze, naukowe, kulturowe, historyczne i krajobrazowe. Wg rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 4 grudnia 2017 r. w sprawie kryteriów uznania tworów przyrody żywej i nieożywionej za pomniki przyrody (Dz. U. 2017 poz. 2300) w odniesieniu do drzewa z gatunku wiąz szypułkowy jako kryterium uznania drzewa za pomnik przyrody przyjmuje się minimalny obwód pnia 200 cm mierzony na wysokości 130 cm.

Należy podkreślić, że obowiązkiem właściciela działki jest podejmowanie wszelkich działań zmierzających do zachowania żywotności drzewostanu. Jednym z ważniejszych obowiązków osób fizycznych i prawnych, organów administracji publicznej oraz innych jednostek organizacyjnych jest dbałość o przyrodę, w tym zachowanie terenów zieleni i zadrzewień (art. 4 ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody /t.j. Dz. U. z 2022 poz. 916/). Ma to na celu zachowanie stanu środowiska w nie pogorszonym stanie, tak aby zapewnić bezpieczeństwo ekologiczne obecnemu i przyszłym pokoleniom. Z kolei art. 4 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2022 poz. 840) stanowi, iż ochrona zabytków sprawowana przez organy administracji publicznej, polega, w szczególności, na podejmowaniu działań mających na celu m.in. zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków, udaremnienie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków.

Ze stanowiska konserwatorskiego działaniem nadrzędnym jest zachowanie substancji zabytkowej oraz istoty zabytku, jakim jest w tym przypadku okazały drzewostan. Zdrowe i rokujące na przeżycie drzewa należy otaczać ochroną i zapewnić im prawidłowe warunki wzrostu. Wycinanie takowego drzewostanu oznacza stratę dla środowiska przyrodniczego i degradację krajobrazu miejscowości. W interesie społecznym leży zachowanie największej liczby dojrzałych, w pełni ukształtowanych, efektywnie pełniących funkcje przyrodnicze drzew na terenach zurbanizowanych i umożliwienie korzystania ze środowiska przyszłym pokoleniom. Odtworzenie wartości przyrodniczej i krajobrazowej dojrzałego, dużego drzewa nie jest możliwe w perspektywie kilku pokoleń ludzkich, a skuteczność przyjmowania się młodych sadzonek i osiągnięcia przez nie dojrzałego wieku w trudnym, miejskim środowisku jest znacznie ograniczona. Drzewa zmniejszają siłę wiatru, a tym samym zapobiegają erozji wietrznej gleby, są miejscem dla życia ptaków, owadów, czyli zwiększają bioróżnorodność tych miejsc.

W toku prowadzonego postępowania ustalono, iż wg danych z wniosku: kasztanowiec zwyczajny (nr 6 z wniosku) i jesion wyniosły (nr 7 jw.) kolidują z projektowaną jezdnią i skrajnią drogową; wiąz szypułkowy (nr 10 jw.) i robinia akacjowa (nr 20 jw.) są w kolizji z projektowanym chodnikiem i oświetleniem; robinia akacjowa (nr 19 jw.) koliduje z projektowanym oświetleniem; klon zwyczajny (nr 37 jw.) stoi w kolizji z projektowanym chodnikiem.

Wobec powyższego wyjaśniam, że Strona nie uwzględniła zastosowania metod alternatywnych mających na celu ocalenie ww. drzew okazałych, zdrowych i rokujących na przeżycie. W przypadku wszelkiej kolizji robót budowlanych z istniejącym zdrowym drzewostanem konieczne jest poszukiwanie i stosowanie w procesie planowania, projektowania i realizacji rozwiązań kompleksowych, uwzględniających istniejącą zielen jako równoprawny element pozostałych składowych terenu inwestycji. Należy rozważyć w pierwszej kolejności zastosowanie technologii przyjaznej w szczególności korzeniom drzew, np. poprzez wprowadzenie kanałów dla korzeni szkieletowych i włóśnikowych prowadzonych pod nawierzchnią ciągu komunikacyjnego; zastosowania podwieszanych lub rampowych chodników albo systemów antykompresyjnych; punktowe fundamentowanie przy budowie chodników (rozkładanie ciężaru nawierzchni punktowo); w strefie ochrony drzewa – zastosować płytkie obrzeża/krawężniki punktowo kotwionych, bez ław fundamentowych; przepusty dla korzeni; ewentualne zastosowanie krat pod drzewo (wielkość dostosowana do strefy ochrony danego drzewa); prowadzenie prac ziemnych ręcznie, wykorzystanie technologii Airspade, a w przypadku sieci podziemnych (oświetlenia) – zastosowania technologii bezwykopowych (np. przecisków). Zastosowanie bezkolizyjnych nawierzchni, metod konstrukcyjnych/technologicznych przyjaznych drzewom umożliwia ochronę przynajmniej części systemu korzeniowego, zapewnia dostęp wody i powietrza do systemu korzeniowego lub ochronę gleby przed zagęszczeniem. W przypadku ul. Żurawiej i kolizji

drzew nr 6, 7 z projektowaną jezdnią i skrajnią drogową nie wzięto pod uwagę np. zwężenia przebudowywanego chodnika (o projektowanej szerokości 2,5 m) na odcinku co najmniej rzutu koron ww. drzew z pozostawieniem parametrów nowoprojektowanej jezdni (obecnie chodnik w obrębie ww. ulicy ma szerokość 1 m), czyli przesunięcie ciągów komunikacyjnych w kierunku zachodnim względem drzew. Wykorzystując odpowiednie rozwiązania można uniknąć zniszczenia drzew, minimalizując ryzyko utraty statyki prowadzącej do wywrócenia się drzew. Wycinka drzew powinna stanowić ostateczność, w przypadku braku możliwości jakiegokolwiek innego ich zabezpieczenia.

Pismem z dnia 08.09.2022 r. Lubuski Wojewódzki Konserwator Zabytków (dalej LWKZ) stosownie do art. 7 i art. 9 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeksu postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. 2021 poz. 735 ze zm.) poinformował wnioskodawcę o stanie faktycznym wynikającym z przedłożonych dokumentów oraz udzielił niezbędnych wyjaśnień dotyczących przedmiotowego zakresu wniosku wynikających z zasad ochrony przyrody, a także ochrony zabytków omówionych powyżej. Wskazano również, iż uzasadniona ze stanowiska konserwatorskiego jest odmowa udzielenia zezwolenia na usunięcie drzew z gatunku: kasztanowiec zwyczajny o obwodzie pnia 169 cm (nr 6 jw.), jesion wyniosły o obwodzie pnia 281 cm (nr 7 jw.), wiąz szypułkowy o obwodzie pnia 348 cm (nr 10 jw.), robinia akacjowa o obwodzie pnia 188 cm (nr 19 jw.), robinia akacjowa o obwodzie pnia 116cm (nr 20 jw.), klon zwyczajny o obwodzie pni 203+47 cm (nr 37 jw.), ponieważ są w dobrej kondycji zdrowotnej, odznaczają się walorami przyrodniczymi, naukowymi, historycznymi i krajobrazowymi oraz stanowią potencjalne miejsce dla życia ptaków, owadów, tym samym zwiększają bioróżnorodność miejsca, a wiąz dodatkowo ma cechy pomnika przyrody. Ponadto zalecane jest wdrożenie działań służących poprawie dobrostanu ww. drzew w celu uniknięcia pogarszania się ich kondycji w związku z planowanym procesem budowlanym.

W przedmiotowym piśmie poinformowano stronę również o możliwości wypowiedzenia się, co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszenia żądań w ww. sprawie zgodnie z art. 10 § 1 Kpa. Wnioskodawca w wyznaczonym terminie nie ustosunkował się do wspomnianego wyżej pisma LWKZ, czyli strona nie skorzystała z powyższego uprawnienia i nie wniosła uwag w przedmiotowej sprawie.

Biorąc pod uwagę powyższe, odmówiono udzielenia zezwolenia na usunięcie ww. drzew.

Na podstawie art. 83a ust. 1 wspomnianej wyżej ustawy zezwolenie na usunięcie drzewa i krzewu z nieruchomości wpisanej do rejestru zabytków wydaje wojewódzki konserwator zabytków, w związku z powyższym orzeczono jak w sentencji decyzji.

Jednocześnie informuję, że zgodnie z art. 88 ust. 1 w powiązaniu art. 90 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. jw.) wójt, burmistrz albo prezydent miasta wymierza karę pieniężną za usunięcie drzewa lub krzewu bez wymaganego zezwolenia, bez zgody posiadacza nieruchomości, zniszczenie drzewa lub krzewu, uszkodzenie drzewa spowodowane wykonywaniem prac w obrębie korony drzewa, usunięcie drzewa pomimo sprzeciwu organu (o którym mowa w art. 83f ust. 8) i bez zezwolenia (o którym mowa w art. 83f ust. 16), usunięcie drzewa bez dokonania zgłoszenia (o którym mowa w art. 83f ust. 4) lub przed upływem terminu (o którym mowa w art. 83f ust. 8). Czynności o których mowa w art. 83-89, w zakresie, w jakim wykonywane są one przez wójta, burmistrza albo prezydenta miasta, w odniesieniu do nieruchomości będących własnością gminy, wykonuje starosta.

Od niniejszej decyzji służy stronom odwołanie do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w Warszawie, za pośrednictwem Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, w terminie 14 dni od dnia jej doręczenia - chyba że przepisy prawa powszechnie obowiązującego stanowią inaczej.

W trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania wobec organu administracji publicznej, który wydał decyzję. Decyzja staje się ostateczna i prawomocna z dniem doręczenia organowi administracji publicznej oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania. Decyzja podlega wykonaniu przed upływem terminu do wniesienia odwołania, jeżeli jest zgodna z żądaniem wszystkich stron lub jeżeli wszystkie strony zrzekły się prawa do wniesienia odwołania” (art. 127a. § 1. art. 130 § 4 Kpa).

Przy wykonaniu prawa nabytego niniejszą decyzją należy stosować się do zakazów wynikających z § 6-8 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. (Dz. U. z 2016 poz. 2183) w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, który stanowi, iż w stosunku do dziko występujących zwierząt należących do gatunków objętych ochroną ścisłą i częściową oraz innych nie wymienionych powyżej, o których mowa w § 2-5, wprowadza się m. in. następujące zakazy: umyślnego niszczenia ich jaj, postaci młodocianych i form rozwojowych, niszczenia ich siedlisk i ostoi, niszczenia ich gniazd, umyślnego płoszenia i niepokojenia. Zakazy o których wyżej mowa nie dotyczą usuwania od dnia 16 października do końca lutego gniazd z budek dla ptaków oraz gniazd ptasich z obiektów budowlanych i terenów zieleni, jeżeli wymagają tego względy bezpieczeństwa lub sanitarne.

z up. Lubuskiego Wojewódzkiego
Konserwatora Zabytków
Kamila Domagalska
mgr Kamila Domagalska
Zastępca Lubuskiego Wojewódzkiego
Konserwatora Zabytków

Otrzymuje:

✓ Strona na adres pełnomocnika: Pan Marcin Matysik, SMP Projektanci, ul. Głuchowska 1,
60-101 Poznań

a/a, 7282, 7465, 9045, 9344, 9622, 9707, 9839/ D. 83a.1

(LPal)

92.15

SMP Projektanci Sp. z o.o. Sp.k.
WPŁYNEŁO

2808 2021

L.dz. 1314 podpis. [signature]